

GLOBALG.A.P. -TEHOKKAASTI KÄYTTÖÖN - HANKKEEN LOPPURAPORTTI

SISÄLLYS

Tiivistelmä.....	2
1. Tausta	3
2. Hankkeen toimenpiteet ja tavoitteet	3
2.1 Yritysvalmennukset, tukimateriaalit ja Jäämseurantaohjelma (RMS-ohjelma)	3
Pilottitilat ja sertifiointit	4
valmennukset ja koulutukset	5
Tukimateriaalit	5
Jäämseurantaohjelma	6
Biodiversiteetti-lisäosan esittely.....	6
2.2 Virallisointi ja infra (KATTRY, GRASP ja standardikäännökset)	7
KATTRY - Kansallinen Tekninen Toimintaryhmä.....	7
GRASP – soveltamisohje Suomi (NIG Finland)	7
Standardikäännökset ja virallistaminen	8
2.3 Viestintä ja hallinto	9
Viljelijäkirjeet.....	9
Nettiedotus	9
Yleistiedotteet ja lehtijutut	9
Sidosryhmätiedotteet	9
Some-tiedotus	9
Hallinto.....	9
Talousarvio ja sen toteutuminen.....	11
Loppupäätelmät.....	11
Liitteet	12
Hankkeen tavoitteet, tuotokset ja mittarit	13
Luettelo hankkeen koulutustilaisuuksista ja valmennustapahtumista	14
Suoritetut kurssit ja kerätyt kurssitodistukset ja tutkinnot.....	15
Luettelo hankkeessa tuotetuista tukimateriaalista	16
Jäämseurantaohjelman sisällysluettelo ja hyväksymistodistus	17
Otteita virallisesta GRASP-soveltamisohjeesta.....	18
Luettelo hankkeessa hankitut käännökset.....	19
Luettelo hankkeessa tuotetuista tiedotteista.....	20

TIIVISTELMÄ

Kasvituottajien ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi nousi viime vuosikymmenen loppupuolella tarve edistää yrityskohtaisten ¹GLOBALG.A.P.-sertifiointien käyttöönottoa. Koska Puutarhaliitolla on pitkäaikainen ja laaja osaaminen puutarha-alan ja siihen läheisesti liittyvien alojen laatujärjestelmätyössä, näki Puutarhaliitto perusteltuna lähteenä kehittämään GLOBALG.A.P.-neuvontapalveluja. GLOBALG.A.P.-järjestelmän haastavuuden vuoksi ainoa mahdollisuus oli GLOBALG.A.P.-järjestelmän käyttöönottoa edistävien toimenpiteiden hankkeistaminen yhteistyökumppaneiden myötävaikutuksella.

GLOBALG.A.P. tehokkaasti käyttöön viennin edistämiseksi-hanke toteutettiin 1.4.2020-31.12.2022. Hankkeen toteuttaja oli Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet ry. Hankkeen ohjausryhmässä oli edustus Maa- ja metsätalousministeriöstä, Ruokavirastosta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ry:stä (MTK), Päivittäistavara-kauppa ry:stä (PTY), Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f.:stä (SLC) ja Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet ry:stä. Hankkeen päärahoitus oli MMM/Ruokaketju-rahoituksesta, omarahoitus koostui MTK:n, PTY:n, SLC:n ja Puutarhaliiton omarahoitusosuuksista.

Hankkeen toimenpiteet toteutettiin yhteistyössä hankkeen pilottitilojen kanssa. Pilotointiin osallistui yhteensä 23 yritystä, joista 19 vei pilotoinnin sertifiointiin saakka, lisäksi yksi jo pitkään GLOBALG.A.P.-sertifioinnin piirissä ollut yritys osallistui GRASP-lisäosan pilotointiin. Hankkeen rinnalla toteutettiin ostopalveluna valmennus tuottajaorganisaatiolle, jolle tehtiin ostopalveluna myös ensimmäiset sisäiset tarkastukset. Tästä saatiin synergiaetua hanketoimintaan erityyppisten tilanteiden ohjaamisessa ja tarkastuspisteiden sekä sääntöjen soveltamisen tulkinnassa. Mahdollisuus osallistua tuottajaorganisaation ulkoiseen auditointiin vahvisti entisestään Puutarhaliiton asiantuntijatyötä. Puutarhaliitto on Twinning Partneri Food and Forest Development-kehitysyhteistyöjärjestölle (FFD). Puutarhaliiton GLOBALG.A.P.-asiantuntijuutta on hyödynnetty FFD:n Tansanian GLOBALG.A.P.-hankkeessa.

Hankkeen keskeisiä toimenpiteitä olivat: 1. GLOBALG.A.P.-yritysvalmennuksen kehittäminen ja tukimateriaalin tuottaminen, sekä Puutarhaliiton hallinnoiman jäämäseurantaohjelman kehittäminen ja hyväksyminen (auditointi) GLOBALG.A.P.in vaatimukset täyttäväksi | 2. GLOBALG.A.P. -sosiaalisten käytänteiden riskinarviointi-kansallisen soveltamisohjeen (NIG Suomi) laadinta ja kansallisen teknisen toimintaryhmän perustaminen (NTWG/KATTRY) ja toiminnan käynnistäminen sekä | 3. Viestintä. Viestinnän osalta päädyttiin keskittymään yrityskohtaiseen viestintään tehokkaimpana menetelmänä kohdentamaan käytettävissä olevat resurssit. Lisäksi on yleis- ja sidosryhmäviestintää Puutarhaliiton GLOBALG.A.P.-verkkosivulla.

Hankkeen aikana Puutarhaliitto liittyi GLOBALG.A.P.in liitännäisjäseneksi, joka on edellytys mm. lukitsemattomien dokumenttien saamiseksi käännöksiä varten. Tällä hetkellä käännökset ovat sallittuja vain Puutarhaliiton omaan käyttöön, ts. Puutarhaliiton asiakkaat saavat ne käyttönsä. Mikäli GLOBALG.A.P. päätty virallistamaan käännökset, tulevat ne julkisesti kaikkien saataville GLOBALG.A.P.-nettisivustossa (www.globalgap.org).

Puutarhaliiton asiantuntijoista Anne Piirainen on GLOBALG.A.P.in lisensoima Registered Trainer-asiantuntija, ja on oikeutettu käyttämään RT-tunnusta. Hanna Skogster puolestaan vastaa Jäämäseurantaohjelmasta, joka on nyt osa Puutarhaliiton GLOBALG.A.P.- palveluvalikoimaa. Puutarhaliitto vastaa myös hallinnollisesta työstä, kuten käännösten tuottamisesta ja päivittämisestä. Hallinnointityötä rahoittavat MTK, PTY, SLC ja Puutarhaliitto tasaosuuksin (päätökset vuodelle 2023).

Kiitämme lämpimästi seuraavia tahoja, jotka ovat mahdollistaneet hankkeen toimenpiteiden toteutuksen: pilotointiin osallistuneet yritykset, Maaseudun työnantajaliitto, SMAK Certifiering Ab, SGS Saksa, Baltic Control

¹ GLOBALG.A.P. on kansainvälinen, kolmannen osapuolen (riippumaton sertifiointilaitos) sertifiointiin perustuva alkutuotannon laadunhallintajärjestelmä.

Certification, GLOBALG.A.P./Foodplus, Työterveyslaitos. Rahoituksesta ja tuesta hankkeen edistämiseksi kiitämme: MMM ja Ruokavirasto, MTK, PTY, SLC ja Puutarhaliiton hallitus.

Puutarhaliiton ²GLOBALG.A.P.-tiimi

1. TAUSTA

Kansainväliset sertifiointijärjestelmät ovat tuottajia työllistäviä ja vaativat heiltä paljon panostusta ja osaamista, GLOBALG.A.P.-sertifiointi on täytynyt tehdä englanninkielisinä, sillä virallistettuja suomen- ja ruotsinkielisiä käännöksiä standardeista tai järjestelmän säännöistä ei ole tuotettu, eikä suomenkielistä auditoija ole ollut käytettävissä. Myöskään kattavaa, suomen- ja ruotsinkielistä GLOBALG.A.P. – standardin IFA 5.2. version vaatimusten mukaista tukimateriaalia ei ollut tuotettu. Erityisesti vientiin tähdänneet tai vientiä jo harjoittaneet yritykset näkivät kuitenkin GLOBAG.A.P.-sertifiointin heille parhaiten soveltuvana vaihtoehtona.

Hanketarve GLOBALG.A.P.-sertifiointivalmiuksien edistämiseksi oli todettu Puutarhaliiton syksyllä 2019 tekemässä esiselvityksessä - toimintaympäristö oli kovassa muutoksessa, ja kaupan piiristä oli jo tullut vaatimuksia aiempaa kattavampien, kolmannen osapuolen sertifiointiin perustuvien laatujärjestelmien käyttöönotosta. Uusien sertifiointivaatimusten myötä oli tullut uusia ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyteen liittyviä vaatimuksia.

Kasvituottajien muuttuneisiin tarpeisiin vastattiin hankkeistamalla GLOBALG.A.P.-valmiuksien kehittäminen ”GLOBALG.A.P. tehokkaasti käyttöön viennin mahdollistamiseksi” -hankkeeksi. Hankkeelle haettiin Ruokaketjuhankerahoitusta vuoden 2020 alussa yhdessä yhteistyökumppaneiden (MTK, PTY ja SLC) kanssa.

2. HANKKEEN TOIMENPITEET JA TAVOITTEET

Hankkeen alkuperäisessä hankesuunnitelmassa oli alun perin 8 toimenpidekokonaisuutta, joita muutoshakemuksella yhdistettiin hallintotyön helpottamiseksi seuraaviin kolmeen toimenpidekokonaisuuteen:

2.1 Yritysvalmennukset, tukimateriaalit ja ³RMS-ohjelma:

- Pilottitilojen yritysvalmennukset ja tukimateriaalien tuottaminen
- Valmennukset ja koulutukset
- Tukimateriaalit
- Biodiversiteetti-lisäosan esittely

2.2 Virallisointi ja infra (mukaan lukien ⁴KATTRY, ⁵GRASP ja standardikäännökset)

2.3 Viestintä ja hallinto

Hankkeen tavoitteet, tuotokset ja mittarit ovat liitteenä olevassa taulukossa.

2.1 YRITYSVALMENNUKSET, TUKIMATERIAALIT JA JÄÄMÄSEURANTA-OHJELMA (RMS-OHJELMA)

Hankkeessa luotiin toimintamalli tilakohtaiselle valmennukselle. Tilakohtaisen valmennuksen toimintamallin luomiseen vaikutti suuresti hankkeen aloitusvaiheessa ollut SARS-Covid19-pandemia, jonka vuoksi hankesuunnitelman mukaisia lähikoulutuksia ei voitu toteuttaa. Hankkeen aikana pystyttiin testaamaan myöhemmin pienryhmäkoulutusta lähitapaamisina. Parhaimmaksi toteutusmalliksi osoittautui tilakohtainen valmennus, joka toteutetaan etävalmennuksena MS-Teamsin

² Timo Taulavuori, toimitusjohtaja, hankkeen vastuullinen johtaja | Anne Piirainen, GLOBALG.A.P. Registered Trainer - GLOBALG.A.P.-asiantuntija, hankkeen vetäjä | Katarina Lassheikki, laatupäällikkö, hankehallinto, hankkeen yhteyshenkilö ja hankeavustaja | Hanna Skogster, kasvinsuojeluasiantuntija, Jäämäseurantaohjelman vastuuhenkilö, hankeavustaja

³ RMS = Residue Monitoring System (Jäämäseurantaohjelma)

⁴ KATTRY = Kansallinen Tekninen Toimintaryhmä (tai virallisesti NTWG Host = National Technical Working Group)

⁵ GRASP = GLOBALG.A.P. Risk Assessment on Social Practice.

välityksellä, ja ulkoista auditointia edeltävällä tilakatselmuksella. Pilottitilojen kanssa testattiin myös erilaisia tapoja tarkastuslistan läpikäynnissä, ja paras menetelmä valittiin käyttöön.

Etävalmennuksen aikana käydään yrittäjän tai GLOBALG.A.P.in käyttöönotosta vastaavan henkilön kanssa GLOBALG.A.P.-tarkastuslistan tarkastuspisteet kohta kohdalta läpi. Riskinarvioinnit tehdään kyseisen tarkastuspisteen kohdalla, missä riskinarviointia vaaditaan. Tilan tuotantosuunnasta riippuen erilaisia riskinarviointeja ja niihin liittyviä ohjeistuksia on 10-14 kpl versiossa IFA 5.2 Hedelmät ja vihannekset. Mikäli jonkin muun Puutarhaliiton neuvonnan piiriin kuuluvissa laatu järjestelmissä ei ollut valmista riskinarviointipohjaa, laadittiin uusi riskinarviointipohja. Hankkeessa laadittiin tukimateriaalia hankesuunnitelman tavoitetta enemmän.

Pilotointiyrityksiä varten perustettiin GLOBALG.A.P.-asiakassivut, joihin pilotointiin osallistuvat yritykset saivat käyttäjätunnuksen. Sivustossa on suomen- ja ruotsinkielistä tukimateriaalia päästandardin (IFA 5.2 Hedelmät ja vihannekset) ja GRASP-lisäosan (GRASP 1) osalta. Tarkastuslistat toimitettiin sähköpostitse pilottitiloille, sillä GLOBALG.A.P. ei ole ottanut ohjelmaan suomen- ja ruotsinkielisten versioiden virallistamista pyynnöistä huolimatta. Tarkastuslistojen käyttöoikeus on näin ollen Puutarhaliiton asiakkuuteen perustuva.

PILOTTITILAT JA SERTIFIOINNIT

Hankkeen tavoitteena oli saada 16 pilottitilaa. Hankkeessa oli mukana yhteensä 19 pilottitilaa.

Hankkeessa on ollut mukana 22 pilottiyritystä, joista GLOBALG.A.P.-sertifioinnin otti 19 yritystä. Sertifioituista tiloista 15 tilaa otti myös GRASP-arvioinnin. GRASP-pilotointiin osallistui myös yksi jo pitkään GLOBALG.A.P.-sertifioinnin piirissä ollut yritys. Lisäksi hankkeen päättymisvaiheessa GLOBALG.A.P.-sertifiointiin tähtääville kahdelle yritykselle annettiin neuvontaa siitä, kuinka he voivat edetä omatoimisesti, mikäli eivät halua ostaa valmennuspalveluja.

Sertifioitujen tilojen jakautuminen tuotantosuunnittain

Tuotantosuunta	Sertifioituja yrityksiä, kpl	joista GRASP-arvioituja
Ruokaperuna	10	6
Avomaa: lehtivhannekset ja juurekset, kukkivat kaalit	3	3
Kasvihuone: vihanneshedelmät*	4	4
Kasvihuone: lehtivhannekset	1	1
Sienimö	1	1
* yhdellä yrityksellä myös salaattia tuotannossa		

Kaikki GLOBALG.A.P.-sertifioinnit ovat katsottavissa GLOBALG.A.P.in sivuilta:

<https://database.globalgap.org/globalgap/search/SearchMain.faces?init=1>.

Ne suomalaiset yritykset, joiden sertifioinnin myöntäjä on joko SGS DE tai Baltic Control Certification, ovat olleet hankkeen pilottitiloja (tilanne raportin kirjoitushetkellä alkuvuonna 2023).

Joulukuussa 2020 antoi ruotsalainen sertifiointilaitos SMAK Certifiering AB:n sängen kilpailukykyisen hintatarjouksensa sertifioinneille Suomessa ja sertifiointilaitoksen kolmikielinen ja Suomessa asuva auditori pätevytyi hankkeen pilottitiloilla GLOBALG.A.P. auditorijaksi. Lisäksi auditointeja Suomessa suorittaa myös Baltic Control Certification Tanskasta. Ryhmäsertifiointeja hoitaa Control Union Hollannista.

GRASP-lisäosan sertifiointi arvioinnit aloitettiin alkukesällä 2022.

Sertifiointi auditointeihin liittyi myös haasteita hankkeen aikana. Vasta elokuussa 2020 selvisi, että kotimainen sertifiointilaitos ei pysty auditointioikeuksia saamaan hankkeen pilottitilojen aikatauluvaatimusten mukaisesti. Ensimmäiset auditoinnit oli kuitenkin hyvä saada järjestettyä, jotta niistä saadun kokemuksen pohjalta voidaan pilotointia kehittää eteenpäin seuraavien tilojen osalta. Näin ollen hanke auttoi sertifiointilaitoksen etsinnässä. Elokuun alun matkustusrajoitusten ollessa voimassa

kohdistui toiveet Tanskaan Baltic Control Certification:in suuntaan. Kyseisen yrityksen toimesta suoritettiin auditointeja neljässä yrityksessä 15.9 - 17.9.2020 tiukkojen pandemiarajoitusten puitteissa. Sittemmin on ollut myös merkittäviä tiedonsaantahaasteita, sekä viivästyksiä sertifiointilaitoksien puolella.

VALMENNUKSET JA KOULUTUKSET

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa 7-9 ryhmäkoulutustilaisuutta. Ryhmäkoulutuksia oli yhteensä 21 kpl, jonka lisäksi oli yrityskohtaisia valmennuksia. Koulutus- tai valmennustapahtumia oli kaiken kaikkiaan yhteensä noin 149 kpl.

Lisäksi oli hankkeen tavoitteena vahvistaa Puutarhaliiton neuvontavalmiuksia kouluttautumalla, tuotoksena 6 kurssitodistusta. Tavoite ylittyi ja yhteensä 11 kurssitodistusta saavutettiin.

Vaikka koulutukset ja valmennukset toteutettiin pandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi alkuperäisestä poikkeavasti, oli toteuma hankkeen päättyessä hankesuunnitelmassa esitettyä suurempi. Ryhmäkoulutus oli pääosin etävalmennuksena toteutettua pienryhmävalmennuksena. Pientyhmävalmennuksia ja pilottitilojen yhteisiä koulutuksia oli yhteensä 21 kpl. Luvussa ei ole mukana hankkeen ulkopuoliset tilauskoulutukset. Yritysvalmennuksia tehtiin molemmilla kotimaisilla kielillä.

Hankkeen aikana oli yhteensä 149 alla olevan taulukon mukaista valmennus- ja koulutustapahtumaa, joiden yhdenjaksoinen kesto vaihteli suuresti, n. ½ päivästä kolmeen peräkkäiseen työpäivään.

Valmennus-/ koulutustapahtuma	Etätapahtuma	Lähitapahtuma	Yhteensä	Huomioita
Yrityskohtainen valmennus	108	20	128	Lähitapahtumista 4:n kesto oli 2 pv, yhden 3 pv
Pienryhmävalmennus	15	2	17	Lähitapahtumien kestot olivat 3 ja 2 päivää
Pilottitilojen yhteinen koulutustilaisuus	4	0	4	-
Yhteensä	127	22	149	-

Valmennuskokemusten perusteella voidaan todeta, että mitä suurempi yritys, ja/tai monimutkaisempi yrityksen toiminta on, sen enemmän kuluu aikaa myös valmentamiseen ja yrityksen omaan valmistautumiseen, mukaan lukien tarvittavien dokumenttien yrityskohtainen räätälöinti ja tarkistaminen.

GLOBALG.A.P.-järjestelmässä vaaditaan pakollisina toimenpiteinä kirjallisia ohjeita, riskinarvioiteja, suunnitelmia ja perehdytysten dokumentointia enemmän kuin muissa käytössä olevissa laatujärjestelmissä. Tämän vuoksi valmistautumisaikaa ennen ulkoista auditointia on oltava riittävästi, ja pääosa valmisteluista on etenkin kausituotannossa hyvä tehdä ennen tuotantokauden alkua. Ulkoinen auditointi on ajoitettava sertifioidun kasvin sadonkorjuun aikaan, joten se tuo oman haasteensa töiden ajoituksen suunnitteluun.

GLOBALG.A.P.-neuvontavalmiuksia kehitettiin hankkeen aikana kouluttautumalla.

Luettelo hankkeen koulutus- ja valmennustapahtumista on liitteenä.

Luettelo suoritetuista kursseista ja tutkinnoista on liitteenä.

TUKIMATERIAALIT

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa 9 ohjeistoa. Verkkosivuilla julkaistuja ohjeistoja/tukimateriaaleja 16 kpl, tai yhteensä 39 sivua. Materiaalit tehty sekä suomeksi että ruotsiksi. Lisäksi on oikolukemattomia ja vielä julkaisemattomia tukimateriaaleja 6 kpl tai yhteensä 24 sivua.

Hankkeen tukimateriaalituotannossa keskityttiin tuottamaan sellaista materiaalia, mitä ei ollut jo ennestään muiden laatujärjestelmien tuottamana käytössä, tai jos GLOBALG.A.P.in vaatimukset olivat huomattavasti laajemmat. Tukimateriaalia testattiin pilottitilojen kanssa, ja tehtiin heidän esityksestään tarvittavia muutoksia. Osa tuotetusta materiaalista voi olla malli pelkästään yhden yrityksen tarpeisiin, tai toisena ääripäänä lomake tai ohje, joka tuli käyttöön kaikille yrityksille. Tukimateriaalit eivät ole koskaan valmiita, niitä täytyy päivittää aina kun GLOBALG.A.P.-vaatimukset muuttuvat, tai

kansalliseen lainsäädäntöön tai maatalouden tukiohjelmaan tulee muutoksia. Hankkeessa tuotettu tukimateriaali pätee GLOBALG.A.P.-standardin versioon IFA5.2 Hedelmät ja vihannekset.

Suomen- ja ruotsin kielillä tuotetta tukimateriaalia on julkaistu GG-asiakassivuilla yhteensä 21 kpl. Lisäksi on tuotettu vielä julkaisematonta tukimateriaalia, jonka käännökset ruotsin kielelle ovat vielä tarkastamatta. GG-asiakassivuilla on myös HEP-hankkeessa tuotettua⁶HR-materiaalia. Henkilöstöhallintoon kuuluvat materiaalit keskitetään jatkossa Puutarhaliiton neuvonnan alla olevaan HR-materiaali-sivustoon.

Luettelo kaikista hankkeessa tuotetuista tukimateriaalista on liitteenä.

JÄÄMÄSEURANTAOHJELMA

Hankkeen tavoitteena oli luoda riskinarvioinnit, laatia toimintaohjelma ja pilotoida menettely kasvinsuojeluainejäämien riskinarviointiin ja näytteenottoon. Tämä myös toteutui kokonaisuudessaan.

GLOBALG.AP. edellyttää kasvinsuojeluainejäämien riskinarviointia, ja sen perusteella tehtävää näytteenottoa sertifioiduista tuotteista. Analyysit on teetettävä laboratoriossa, jolla on ISO 17025 tai vastaava akkreditointi. Mikäli yritys tekee riskinarvioinnin ja näytteiden keruun itse, on jokaisesta tuotteesta otettava vähintään yksi näyte/tuotantokausi, ja näytteiden keruussa ja toimittamisessa on noudatettava vaadittua protokollaa. Näytemäärään vaikuttaa myös se, onko kyseessä korkean riskin tuote, onko kohonneita riskitekijöitä, ja mihin tuotteet on aiottu markkinoida, sekä mahdolliset asiakaskohtaiset tiukemmat rajoitukset.

GLOBALG.A.P.illa on käytössä menettelytapa, jolla voidaan yrityskohtaisia analyysikustannuksia pienentää. Tämä menettelytapa on riippumattoman toimijan toteuttama Jäämäseurantaohjelma, Residue Monitorig System (RMS). Jäämäseurantaohjelman tulee täyttää GLOBALG.A.P.in vaatimukset, ja se on auditoitava vuosittain GLOBALG.A.P.-akkreditoitun sertifiointilaitoksen toimesta.

Jäämäseurantaohjelman toimija laatii vuosittain tuottajien tekemien riskinarviointien sekä muiden taustatietojen perusteella näytteenottosuunnitelman, jonka mukaisesti näytteet käydään ottamassa ohjelmassa mukana olevilta tuottajilta. Tätä varten ohjelman toimijan on koulutettava näytteenottajat keräämään näytteet GLOBALG.A.P.-vaatimusten mukaisesti. Näytteenotto ei kohdistu joka vuosi kaikkiin tuottajiin eikä viljelmiin, vaan se perustuu riskiperusteiseen otantaan.

Hankkeen aikana Puutarhaliittoon luotiin jäämäseurantaohjelma, joka auditointiin ja hyväksyttiin ensimmäisen kerran heinäkuussa 2022 SGS Germany –sertifiointilaitoksen toimesta. Ohjelmaan liittyi ensimmäisenä vuonna 16 yritystä. Puutarhaliiton näytteenottajat käyvät keräämässä näytteenottosuunnitelman mukaiset näytteet. Näytteet analysoidaan MetropoliLabissa, jonka kanssa Puutarhaliitolla on sopimus jäämänäytteiden analysointiin.

Standardiversion IFA 6.0 Hedelmät ja vihannekset tukimateriaalipäivityksiä ei hankkeen kestäessä ehditty tehdä, sillä lopulliset standardit ja säännöt sekä ohjeet GLOBALG.AP. julkaisi vasta hankkeen loppumetreillä syys-lokakuun vaihteessa 2022. Uusien standardiversioiden ja sääntöjen käännösten kilpailutus ja käännöstöiden teettäminen ehdittiin saada finaaliin hankkeen päättyessä. Käännösten tarkastus ja korjaus jäi tehtäväksi hankkeen päättymisen jälkeisenä aikana, joten myös tukimateriaalien päivitys jäi tehtäväksi hankkeen päättymisen jälkeiseen aikaan.

Jäämäseurantaohjelman sisällysluettelo ja hyväksymistodistus ovat liitteenä (Itse Jäämäseurantaohjelma on tarkoitettu vain sisäiseen käyttöön).

BIODIVERSITEETTI-LISÄOSAN ESITTELY

Hankkeen tavoitteena oli esitellä GLOBALG.A.P.in Biodiversiteetti kasviksille -lisämoduuli alustavan suomenkielisen käännösversio pohjalta. Tavoite toteutui.

GLOBALG.A.P.in vuoden 2021 lopulla lanseeraama biodiversiteetti kasviksille -lisämoduuli on, kun lisämoduulin lopullinen versio valmistuu, piakkoin tarpeen ottaa käyttöön myös Suomessa. Hankkeen muutoshakemus nro 3 laadittiin joulukuussa 2021 ja saatu myönteinen päätös teki mahdolliseksi ottaa uutena asiakokonaisuutena Biodiversiteetti-lisäosan tekstien

⁶ Human Resources, eli tässä yhteydessä tarkoitetaan henkilöstöhallintoon liittyvää tukimateriaalia.

käännättäminen suomeksi ja ruotsiksi (ostopalveluna), sekä tukimateriaalien ja liittyvien valmennusten toteuttaminen suomeksi ja ruotsiksi (työpanoksena) mukaan hankkeeseen.

Maaliskuussa 2022 GLOBALG.A.P. julkisti uuden luonnosversion Biodiversiteetti-lisämoduulista, ja huomattavasti kunniahimoisempuna pakettina kun oli luonnosvaiheessa loppuvuodesta 2021. Uusi versio oli kuitenkin yhä vain luonnos, eikä lopullista versiota julkistettu hankkeen aikana.

Hankkeessa jätettiin muutoshakemus nro 4 lokakuussa 2022, jossa haettiin muutos aiemmin esitettyyn Biodiversiteetti-toimenpiteeseen. Muutos hyväksyttiin ja hankkeessa pystyttiin keskittymään Biodiversiteetti-moduulin luonnoksen suomennokseen hankkeen työpanoksena, sekä moduulin neuvonnalliseen esittelyyn. Suomennoksen hoiti hankkeen vetäjä Anne Piirainen ja Biodiversiteetti-moduulin esittelytilaisuus pidettiin etänä marraskuussa 2022.

(Biodiversiteettimoduulin käyttöönoton edistäminen on sittemmin siirtynyt erilliseen, Nikolai ja Ljudmila Borisoffin Puutarhasäätiön rahoittamaan, Puutarhaliiton hankkeeseen toteutettavaksi vuonna 2023.)

2.2 VIRALLISOINTI JA INFRA (KATTRY, GRASP JA STANDARDIKÄÄNNÖKSET)

KATTRY - KANSALLINEN TEKNINEN TOIMINTARYHMÄ

Hankkeen tavoitteena oli luoda GLOBALG.A.P. järjestelmän edellyttämä kansallinen tekninen toimintaryhmä GRASP-soveltamisohjeen laadintaan. Tavoitteeksi oli asetettu 5 KATTRY-kokoontumista. KATTRY-toimintaryhmä perustettiin ja sen alaisuudessa toimiva GRASP-työryhmä, joka kokoontui sängen aktiivisesti kymmenkunta kertaa hankkeen aikana.

Hankkeen kaikkein haastavin osuus oli GLOBALG.A.P. sosiaalisten käytänteiden riskinarvioinnin (GRASP) ja sen kansallisen soveltamisohjeen tuottaminen.

GRASP-soveltamisohjeen tuottamista varten perustettiin kansallinen tekninen toimintaryhmä⁷ KATTRY.

KATTRY-ryhmän perustamiskokous pidettiin 12.6.2020 ja mukana oli 17 asiantuntijaa edustaen yhteensä 14 organisaatiota. Samassa yhteydessä perustettiin 6 hengen GRASP-työryhmä. KATTRYn kokoonpanossa oli edustajia neuvonnasta, viljelystä, tuottajaorganisaatioista, kaupan alalta, työnantajaliitosta, sertifiointilaitoksesta edustajia, sekä edustajat toimialajärjestöistä. KATTRYn seuraava kokous oli tarkoitus pitää joulukuussa 2021, mutta koska soveltamisohjeen laadinta kesti odotettua kauemmin, ei ollut tarkoituksenmukaista kutsua laajaa toimintaryhmää koolle.

GRASP-soveltamisohjeen laadinta tehtiin sängen aktiivisessa GRASP-työryhmässä, jossa oli mukana Maaseudun Työnantajaliitto, Vihannes-Laitila OY, toimialajärjestö SLC, sertifiointilaitos Bureau Veritas, SOK, Kesko sekä Puutarhaliitto. GRASP-soveltamisohjeen laadinnassa yhteistyö oli erityisen tärkeää ja tiivistä Maaseudun Työnantajaliiton kanssa.

Hyvin toimineen GRASP-työryhmän työn takia, ei ollut tarvetta kutsua laajaa KATTRY toimintaryhmää koolle myöhemminkään, vaan yhteydenpito KATTRYn jäseniin hoidettiin sähköpostitse.

KATTRY:n toiminnan kustannuksia ei pystytty keräämään viljelijöiltä. Hankkeen päättyessä on epäselvää, mikä taho ottaa KATTRY-toimintaryhmän fasilointi vastuulleen.

GRASP – SOVELTAMISOHJE SUOMI (⁸NIG FINLAND)

Hankkeen tavoitteena oli GRASP-lisäosan lokalisointi soveltamisohjeineen ja käännöksineen. Tavoite toteutui.

Suomessa on hyvin kattava työelämää ja työntekijöiden oikeuksia koskeva lainsäädäntö, lisäksi kasviksia tuottavissa yrityksissä voidaan soveltaa kolmea eri yleissitovaa työehtosopimusta tuotantosuunnasta ja toiminnoista riippuen. Näiden yhteensovittaminen GRASP-sääntöjen ja tarkastuspisteiden kanssa, sekä kahteenkin otteeseen muuttuneiden GRASP-sääntöjen, sekä kansallisen lainsäädännön muutosten vuoksi työhön kului aikaa yli kaksi vuotta, alkaen kansallisen teknisen toimintaryhmän perustamisesta, soveltamisohjeen GLOBALG.A.P.-NIG lausuntokierrokseen.

⁸ NIG = National Implementation Guidelines (kansallinen soveltamisohje)

MTA:n toimitusjohtaja Kristel Nybondaksen tekemä työ soveltamisohjeen laadinnassa oli ensiarvoisen tärkeä. Kaupan liiton lakimies katsoi ja täydensi omalta osaltaan soveltamisohjetta.

GRASP- soveltamisohje laitettiin joulukuussa 2020 soveltamisohje julkisesti lausuttavaksi Puutarhaliiton sivuille, sekä sidosryhmätiedotteella. Lausunnot koottiin ja tehtiin tarpeelliset muutokset. Kun soveltamisohjeen suomenkieliset tekstit oli laadittu, käännetettiin teksti englanniksi syksyllä 2021, sillä soveltamisohjeen on oltava englanninkielinen hyväksymisprosessia varten. Vasta hyväksymisprosessin jälkeen soveltamisohje kannattaa käännettävä kielenkääntäjällä kansallisille kielille.

Tämän jälkeen saksalainen sertifiointilaitos SGS-Saksa luki ja kommentoi luonnoksen. Luonnokseen tehtiin vielä muutoksia useaan otteeseen, jolloin alkuperäinen suomenkielinen versio ei enää vastannutkaan hyväksytyä englanninkielistä versiota. GRASP:n uuden version vuoksi (GRASP v2) ei väistymässä olevan soveltamisohjeen kansallisia kieliversioita päivitetä. Mutta Suomen lainsäädännön ja yleissitovien työehtosopimusten määräysten auki kirjoittaminen Suomen GRASP- soveltamisohjeeseen on kuitenkin ainakin osittain palvellut seuraavan GRASP-version tuottamista, sillä siitä on tunnistettavissa Suomen soveltamisohjeeseen kirjattua sisältöä.

GRASP-soveltamisohjeen englanninkielinen versio (34 sivua) valmistui käyttöön otettavaksi ensimmäisissä GRASP-pilottiauditoinneissa keväällä 2022. GRASP-NIG-Finland julkaistiin GLOBALG.A.P.in verkkosivustossa syyskuun 2022 alussa, jonka jälkeen GRASP-arviointit ovat olleet mahdollisia myös Suomessa.

GRASP-tukimateriaalia tuotettiin jo hyvissä ajoin ennen soveltamisohjeen julkaisua, lisäksi koulutuksia pidettiin jo siinä vaiheessa, kun soveltamisohjeen sisältöä kirjoitettiin. Sitoumus-kaavake on käännetetty usealle kielelle HEP-hankkeen puitteissa, mutta sen kehittäminen tehtiin GG-hankkeessa.

Otteita virallisesta englanninkielisestä GRASP-soveltamisohjeesta on liitteenä.

Luettelo kaikista hankkeessa tuotetuista tukimateriaalista on liitteenä.

STANDARDIKÄÄNNÖKSET JA VIRALLISTAMINEN

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa standardikäännökset (suomi ja ruotsi) GLOBALG.A.P. IFA 6.0 standardista, sekä GRASP-lisäosasta soveltamisohjeineen. Tavoite toteutui.

Lisäksi oli tavoitteena, että GLOBALG.A.P. organisaatio olisi virallistanut hankkeen tuottamat standardikäännökset. Tavoite jäi hankkeesta riippumattomista syistä toteuttamatta.

Hankesuunnitteluvaiheessa ei pystytty ennakoimaan GLOBALG.A.P.in järjestelmään tulossa olevia muutoksia. Hankkeen alkamisen jälkeen GLOBALG.A.P. muutti käännöspolitiikkansa, sekä ilmoitti standardien julkaisusuunnitelmat.

Hankkeen alussa käytettiin Puutarhaliiton laatima epävirallinen suomennos IFA 5.2 versiosta. Lisäksi ostettiin ruotsinnois Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundetistä. Tämän jälkeen, ohjausryhmä päätyi siihen, että seuraavat ostettavat käännökset tehdään uusista standardiversioista vasta kun niistä julkaistaan lopulliset versiot. GLOBALG.A.P. muutti julkaisuaikataulua useaan otteeseen. Tämä johti siihen, että käännösten hankinta painottui hankkeen loppuun, eikä käännöksiä ehditty oikolukea hankkeen aikana.

Lisäksi GLOBALG.A.P. on päättänyt että suomen- ja ruotsinkielisiä käännöksiä ei virallisteta ennen kuin on riittävä määrä GG-asiakkaita. Epäviralliset käännökset ovat Puutarhaliiton GG-asiakkaiden käytettävissä.

Luettelo hankkeessa hankituista käännöksistä on liitteenä.

2.3 VIESTINTÄ JA HALLINTO

Hankkeen tavoitteena, oli toimittaa 9 tiedotetta viljelijöille, 5 yleistiedotetta, sekä 4 sidosryhmätiedotetta hankkeen ajankohtaisista asioista. Hankkeessa tuotettiin: 13 kpl sidosryhmä ja/tai viljelijätiedotetta (ml. ruokaviraston uutiskirjeet | 5 kpl yleistiedotetta (ml. lehtijutut ja lehdistötiedotteet) | 1 kpl hanke-esite | 1 julkinen GG-verkkosivu ja 1 GG-asiakkaiden sisäinen verkkosivu | GG-yleisinfoa esityksen muodossa (ladattavissa verkkosivulta)

VILJELIJÄKIRJEET

Viljelijöiden on ollut mahdollisuus hankkeen alusta saakka tilata Puutarhaliiton verkkosivujen kautta itselleen viljelijäkirjeet, joissa kerrotaan hankkeen etenemisestä ja ajankohtaista tietoa GG:n käyttöönoton helpottamiseksi. Viljelijäkirjeitä tilasi vain yhteensä 7 viljelijää, joista 3 eivät ole pilottitiloina hankkeessa mukana. Varsinaisia viljelijäkirjeitä on hankkeen aikana lähetetty kaksi ja ne on ladattu myös verkkosivuille.

Pienen viljelijäkirje kysynnän takia otettiin käyttöön aktiivinen puhelin/sähköpostitiedottaminen suoraan pilottitilojen kanssa ja asiasta tiedustelleiden kanssa.

NETTITIEDOTUS

GG sivusto rakennettiin keväällä 2020 ja yleistietoa on jaettu netin kautta. Siellä julkaistiin myös hanke-esite. Keväällä 2021 päivitettiin verkkosivutiedotusta mm. lisäämällä valmistuneita tukimateriaaleja ja lisättiin myös nettiin kevään 2021 yleisinfo-koulutuksen materiaalit.

GG-asiakkaan sivuilta löytyy runsaasti tukimateriaaleja helpottamaan GLOBALG.A.P. & GRASP-käyttöönottoa. Sivuille pääsy edellyttää kirjautumista, kirjautumistunnuksia saa tilattua hankkeen vetäjältä.

YLEISTIETOET JA LEHTIJUTUT

Vuonna 2020 on lähetetty yksi lehdistötiedote hankkeen alkaessa. Lisäksi on ollut muutamia GLOBALG.A.P. aiheisia lehtijuttuja Puutarha ja kauppa -lehdessä. Kesäkuussa 2021 lähetettiin lehdistötiedote "GLOBALG.A.P. uudistuu" ja toukokuussa oli laatuajurijärjestelmävertailu-juttu Puutarha ja kauppa -lehdessä. Vuonna 2022 on helmikuussa toimitettu lehdistötiedote, jossa kerrottiin hankkeen etenemisestä ja valmennuksista. Tiedote toimitettiin myös Ruokaketjun uutiskirjeen kautta. Puutarha&kauppa -lehdessä kerrottiin GRASP:sta palstalla "Miten on? otsikolla "Työehtoihin pureudutaan", ja lisäksi oli lehden numerossa 8, kokosivun juttu, jossa tuotiin esille GLOBAL.G.A.P. tehokkaasti käyttöön hanketta.

SIDOSRYHMÄTIEDOTTEET

PTY on hankevetäjän antamien tietojen pohjalta toimittanut hankkeen etenemistä tietoa tuoteturvallisuusryhmälleen. Lokakuussa 2021 käytiin Lidli:ssä esittelemässä GG/GRASP kokonaisuuden valmistelutilannetta ja vastattiin soveltamista koskeviin erityiskysymyksiin. Tiedonvaihto on ylipäättään ollut sangen vilkasta sidosryhmien kanssa.

Maaliskuussa toimitettiin kutsu GRASP koulutukseen ja huhtikuussa tiedotettiin GLOBAL.G.A.P. ja GRASP-infotilaisuudesta laajalla suorajakelulla lähes 300:aan yritykseen.

Joulukuun viimeisellä viikolla vuonna 2020 lähti sidosryhmätiedote KATTRY-ryhmän ja GRASP työryhmän edustajille, jossa kerrottiin GRASP lisäosan soveltamisohjeen valmistelutilanteesta. Tiedotteen mukana oli kommentoitavana GRASP soveltamisohjeen käsikirjoitus.

SOME-TIEDOTUS

Ohjausryhmässä todettiin, että Some-tiedottaminen ei ole hankkeen aikana resurssitehokasta eikä hankkeen sisältö sovi Some-tiedottamiseen tai se vaatii liian suuren ajallisen panostuksen. Some-tiedottamisen sijaan keskityttiin Puutarhaliiton www-sivujen kautta tiedottamiseen, sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta tiedottamiseen.

HALLINTO

Hankkeen toteutuksesta vastasi hankkeen työryhmä (GG-tiimi) jonka kaikki jäsenet olivat Puutarhaliitosta. GG-tiimi kokoontui hankkeen aikana keskimäärin kerran kuukaudessa.

- Hankkeen vastuullisena johtajana toimi toimitusjohtaja Timo Taulavuori
- Hankkeen vetäjänä toimi GLOBALG.A.P.- asiantuntija Anne Piirainen
- Hankeavustajina toimivat kasvinsuojeluasiantuntija Hanna Skogster, sekä laatupäällikkö Katarina Lassheikki, joka vastasi hankehallinnosta ja toimi hankkeen yhteyshenkilönä

Hankkeelle asetettiin ohjausryhmä. Ohjausryhmän kokoonpano:

- Petri Koskela Maa- ja metsätalousministeriö (MMM), varalla v. 2020–2021 Seija Ahonen-Siivola
- Tommi Isosoppi, Ruokavirasto
- Merja Söderström, Päivittäistavara kauppayhdistys ry (PTY)
- Johanna Smith Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f. (SLC)
- Antti Lavonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry (MTK), varalla Mika Virtanen
- Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Timo Taulavuori, Puutarhaliitto ry (PL)

Ohjausryhmä kokoontui yhteensä 7 kertaa (2020: 2 kertaa | 2021: 3 kertaa | 2022: 2 kertaa). Ohjausryhmä seurasi hankkeen toteutusta, käsitteli hankkeen muutostarpeita ja osallistui hankkeen tiedotukseen. Esittelijöinä ohjausryhmän kokouksissa toimivat hankkeen työryhmän jäsenet.

Hankkeen aikana jätettiin yhteensä neljä muutoshakemusta ruokavirastoon ja samalla hankkeen talousarviota pystyttiin täsmentämään paremmin hankkeen tarpeita vastaavaksi. Ruokavirasto hyväksyi hankkeen kaikki 4 muutoshakemusta (14.5.2020 | 25.11.2020 | 21.12.2021 | 22.11.2022). Muutostarpeiden taustalta löytyivät seuraavat syyt:

- Koronapandemia viivästytti pilottitilojen mukaantulo hankkeeseen ja neuvonnallisten arviointien toteuttaminen ja tukimateriaalien tuottaminen viivästy.
- Hankehallintoa vaikeutti toimenpidekokonaisuuksien turhankin suuri määrä (8 kpl), joita oli syytä yhdistää muutamaan laajempaan toimenpidekokonaisuuteen.
- Kouluttautumistarve oli ennakoitua suurempaa, johtuen GLOBALG.A.P.-järjestelmän ennakoimattomista lukuisista sääntömuutoksista ja uudistuksista ja GLOBALG.A.P.in lisensoidun asiantuntijaverkoston Farm Assurer-ohjelma muuttui Registered Trainer-ohjelmaksi.
- Standardien kielikäännökset oli lykättävä myöhäisemmäksi, kun uusien standardiversioiden (GG IFA 6.0 ja GRASP 2.0) julkaiseminen viivästy.
- GLOBALG.A.P.:n lanseeraama biodiversiteetti kasviksille -lisämoduuli aiheutti selvitystarpeita
- Tarvittiin lisää aikaa hankkeen loppuunsaattamiseen, kun osa toimenpiteistä jouduttiin lykkäämään hankkeesta riippumattomista syistä.

Luettelo hankkeessa tuotetuista tiedotteista on liitteenä.

TALOUSARVIO JA SEN TOTEUTUMINEN

Talousarviosta jäi toteuttamatta 7 % (noin 16 000 euroa, johtuen lähinnä sairauslomista, jotka osaltaan viivästyttivät töiden suorittamista, sekä aikatauluhaasteista johtuen hankkeesta riippumattomista syistä, (kuten ennakoimattomista GLOBALG.A.P.-järjestelmä- ja säädösmuutoksista, jotka vaikuttivat hankkeen loppumetreilläkin sekä töiden sisältöön, että aikataulutukseen). Tilintarkastuslasku tuli vasta hankkeen päätyttyä. Matkakuluissa tuli hieman säästöä, kun valmennuksista suuri osa pystyttiin hoitamaan etäyhteyksien kautta.

Hankkeen toteutuminen muutoshakemuksella nro 4 hyväksytyin talousarvion mukaan (lopputilintarkastuslasku poislukien):

GLOBALG.A.P. tehokkaasti käyttöön viennin mahdollistamiseksi - kulujen kohdentaminen ja talousarvion ja toteutuminen per 8.3.2023

KULUT	Toteutunut 1.4. - 31.12. 2020		Toteutunut 1.1. - 31.12. 2021		Toteutunut 1.1. - 10.10. 2022		Toteutunut 1.4.2020 - 31.12.2022		Budjetti 1.4.2020 - 31.12.2022		Toteutunut / kok. talousarvio %
	htkk	€	htkk	€	htkk	€	htkk	€	htkk	€	
palkat & sos.vak.maksut 20% ja lomarahat	13	69 002	12	62 241	14	73 109	39	204 352	42	223 648	91 %
¹⁾ 4.1: kotimaan matkat		5 577		4 277		1 752		11 606		12 377	94 %
²⁾ 4.1: ulkomaanmatkat		-		-		-		-		-	
³⁾ 4.1: ostot (kurssimaksut)		1 750		350		3 340		5 440		5 250	104 %
4.2: ostot (jäsenmaksut)		1 550		1 550		1 550		4 650		4 650	100 %
⁴⁾ 4.2: ostot (käännökset, arvioinnit)		1 810		1 211		17 340		20 360		20 410	100 %
muut (tilintarkastus)		310		-		-		310		1 220	25 %
yleiskustannukset (350 euro/htkk)		4 725		4 696		5 455		14 876		15 037	99 %
YHTEENSÄ		84 724		74 325		102 546		261 594		282 592	93 %

TUOTOT							
		16 945	14 865	20 509	52 319	56 518	93 %
Puutarhaliitto 16,3 %		12 912	8 333	20 509	41 754	45 952	
PTY 1,4 %		2 017	2 016			4 033	
MTK 1,4 %		2 017	2 016			4 033	
SLC 0,9 %		-	2 500			2 500	
MMM 80,0 %		67 779	59 460	82 036	209 275	226 073	93 %
YHTEENSÄ 100,0 %		84 724	74 325	102 546	261 594	282 592	93 %

LOPPUPÄÄTELMÄT

Hankkeen alku sijoittui Covid19-pandemian aiheuttamien matkustus- ja kokoontumisrajoitusten alkamisvaiheeseen, eikä lähikoulutuksia voitu järjestää. Myöhemmin pandemia mahdollisti digiloikan – lähikoulutukset muuttuivat etäkoulutuksiksi ja -valmennuksiksi. Parhaaksi käytännöksi osoittautui etävalmennus MS-Teamsin välityksellä, ja ennen auditointia tehtävä fyysinen tilakatselmus. Valmennuksen kylkiäisenä monen tuottajan digitaidot kehittyivät.

Hankkeessa tuotettiin runsaasti uutta tukimateriaalia sitä mukaa kun tarve GLOBALG.A.P.- ja GRASP-lisäosan vaatimusten mukaisille riskinarvioinneille ja ohjeistuksille nousi esille. Suunnitelluista painetuista tietokorteista luovuttiin ja siirryttiin kokonaan sähköisesti ladattaviksi tiedostoiksi, jotta niiden ajantasaisena pitäminen ja kehittäminen on joustavampaa.

Tukimateriaalit ovat olleet kaikkien valmennusasiakkaiden saatavilla. Ilman valmennusta tukimateriaalien käyttöoikeudesta peritään jatkossa maksu, jolla katetaan tukimateriaalien ylläpidosta ja jakelusta aiheutuvia kustannuksia.

Hankkeessa kehitettiin Puutarhaliiton ylläpitämä, GLOBALG.A.P.-sääntöjen mukaisesti auditoitu kasvinsuojeluaineiden jäämäseurantaohjelma. Ohjelman ansiosta siihen liittyneiden tuottajien kasvinsuojeluainejäämien analysointikustannukset voidaan pitää kohtuullisina. Ohjelman vuosimaksulla katetaan ohjelman ylläpito ja näytteidenkeruun kustannukset. Analyysikustannukset laboratorio laskuttaa suoraan tuottajilta.

GRASP-soveltamisohjeen tuottamiseksi perustettiin kansallinen tekninen toimintaryhmä, johon liittyi laaja joukko sidosryhmien ja tuottajien edustajia. GRASP-etäkoulutuksien pilotoinnista saatiin hyviä kokemuksia.

GLOBALG.A.P. -akkreditoituja sertifiointilaitoksia ei ole edelleenkään Suomessa, mutta ruotsalainen SMAK Certifiering AB on pätevöittänyt oman suomalaisen auditioijansa myös GLOBALG.A.P. -järjestelmän mukaiseksi auditioijaksi, mikä mahdollistaa auditoinnit suomen ja ruotsin kielillä.

Hankkeen aikana tuli eteen useita kertoja tilanne, johon ratkaisu oli haettava suunniteltuja toimintatapoja muuttamalla. Ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtui monia muutoksia hankkeen aikana, lisäksi lainsäädäntöön on tullut useita uudistuksia, joiden huomioiminen valmennuksissa ja tukimateriaaleissa edellyttää riittäviä resursseja. Ostajien vaatimukset tuottajille kiristyvät sitä mukaa kuin EU-tasolla regulaatiot kiristyvät.

GLOBALG.A.P.-neuvontavalmiuksien ylläpitäminen tukimateriaaleineen vaatii vuosittain suhteellisen suurta työpanosta, ja osallistumista pätevyyskoulutuksiin. Kustannustaakan jakoon olisi saatava muutakin resurssia kuin tuottajilta kerättävät maksut, jotta jatkuvuus pystyttäisiin takaamaan. NEUVO-järjestelmän tuki ei riitä ratkaisuksi, koska sillä ei voida rahoittaa GLOBALG.A.P.-valmiuksien ylläpitoa. Ensimmäiseksi hankkeen jälkeiseksi vuodeksi sidosryhmät ovat sitoutuneet rahoittamaan hallintotyötä. Tälle toivomme jatkuvuutta, sillä muutoin tuottajien kustannustaakka nousee kohtuuttoman suureksi.

LIITTEET

Liite – Hankkeen tavoitteet, tuotokset ja mittarit

Liite – Luettelo hankkeen koulutustilaisuuksista ja valmennustapahtumista

Liite – Suoritetut kurssit ja kerätyt kurssitodistukset ja tutkinnot

Liite – Luettelo hankkeessa tuotetuista tukimateriaalista

Liite – Jäämäseurantaohjelman sisällysluettelo ja hyväksymistodistus

Liite – Otteita virallisesta GRASP-soveltamisohjeesta

Liite – Luettelo hankkeessa hankituista käänöksistä

Liite – Luettelo hankkeessa tuotetuista tiedotteista

HANKKEEN TAVOITTEET, TUOTOKSET JA MITTARIT

	Tavoitteet: Tuotos ja niiden määrät	Toteutunut 1.4.2020 - 31.12.2022	Lisätietoja, kommentteja
4.1 Yritysvalmennukset, tukimateriaalit, RMS-ohjelma	16 pilotointia 7-9 ryhmäkoulutustilaisuutta Kurssitodistukset	19 pilottitilaa: - joista 19 sekä pilotoitu että sertifioitu, lisäksi on valmennettu 4 yritystä, jotka eivät ottaneet GG-sertifiointia. Koulutustilaisuuksia yht 149 kpl: - Etävalmennuksia 108 kpl: (kesto 2-6 h) ja lisäksi 15 pienryhmävalmennusta. - Yhteisiä koulutustilaisuuksi 4 kpl, sisältäen myös luentoja - Lisäksi Piirainen osallistui Luken kutsusta Vastuullisuus-työpajaan, missä kertoi GLOBALG.A.P.-järjestelmästä, ja veti yhtä työpajaa). - Lisäksi annettu runsaasti puhelin ja sähköpostineuvontaa Kurssitodistuksia 11 kpl: - Lassheikki 2 kpl Piirainen 6 kpl Skogster 3 kpl - Lisäksi Piirainen osallistui kahteen webinaariin (Fruit & Vegetables World Consultation Tour Meeting (English) Fruit & Vegetable, version 6 muutoksista), sekä kahteen GG kestävästyöpajaan.	
	9 ohjeistoa tai tukimateriaalia	Verkkosivuilla julkaistuja ohjeistoja/tukimateriaaleja 16 kpl, tai yhteensä 39 sivua. Materiaalit tehty sekä suomeksi että ruotsiksi. Lisäksi on oikolukemattomia ja vielä julkaisemattomia tukimateriaaleja 6 kpl tai yhteensä 24 sivua.	
	1 riskinarviointimenettely MRL, 1 toimintaohjelman pilotointi	MRL: Jäämäseurantaohjelma on pilotoitu ja on myös GLOBALG.A.P.:n vaatimusten mukaisesti auditoima ja hyväksymä vuonna 2022/07.	
4.2 Virallisointi ja infra (KATTRY; GRASP, standardikäännökset)	5 kokousta ja KATTRYn hyväksymismenettelyt lokalisoinnille ja käänöksille	KATTRY-kokouksia 1 kpl KATTRYn alaisuudessa toimivia GRASP:n soveltamisohjetta valmistelevia kokouksia pidettiin yli 10 kpl.	
	Standardien ja sääntöjen käännökset suomi ja ruotsi Standardikäännösten virallisointi	Viimeiset kielitoimiston tekemät standardi- ja säännösten käännösversion valmistuivat 2022/12. Käännökset ovat epäviralliset, mutta GLOBALG.A.P. on antanut suostumuksensa siihen, että Puutarhaliiton GG-asiakkaat voivat ne käyttää.	GLOBALG.A.P. on muuttanut käännöspolitiikkansa, eikä suomen- ja ruotsinkielisiä käännöksiä voitu virallistaa (asiakasmäärä Suomessa liian pieni GG:lle).
	GRASP lisäosa soveltamisohjeineen ja käänöksineen	GRASP NIG Finland julkaistiin 2022/08 GLOBALG.A.P.:n sivuilla GRASP-soveltamisohjeesta on virallinen versio englanninkielellä. GRASP-itsearviointin tarkastuslista on suomeksi ja ruotsiksi.	
Viestintä & hallinto	9 kpl GLOBALG.A.P. tiedotetta viljelijöille 5 kpl yleistiedotetta 4 kpl sidosryhmätiedotetta	Tiedotussuunnitelma laadittiin hankkeen aikana. Tuotokset suomeksi ja ruotsiksi seuraavasti: 13 kpl sidosryhmä ja/tai viljelijätiedotetta (ml. ruokaviraston uutiskirjeet 5 kpl yleistiedotetta (ml. lehtijutut ja lehdistötiedotteet) 1 kpl hankesite 1 julkinen GG-verkkosivu ja 1 GG-asiakkaiden sisäinen verkkosivu GG-yleisinfoa esityksen muodossa (ladattavissa verkkosivulta). Lisäksi yleis- ja kohdeviestintää runsaasti puhelimitse ja sähköpostitse	- Sidoryhmätiedotteiden tavoitettavuus Postiviidakon kautta toimitettuina: runsaat 200 ruotsinkielistä ja noin 340 suomenkielistä alan viljelijöitä ja muita. Avausprosentti n. 45%. - Lehtijuttujen tavoitettavuus PUUTARHA&kauppa -lehden kautta: painos on 2400 kpl, lukijakuntana on alan ammattilaiset - Lehdistötiedotteiden tavoitettavuus E-pressin kautta toimitettuina: noin 1900 tilaajaa, avausprosentti noin 7 %

LUETTELO HANKKEEN KOULUTUSTILAISUUKSISTA JA VALMENNUSTAPAHTUMISTA

Koulutustapahtumat ja työpajat

pvm	osallistuja/t	
8.4.21	Avoin tilaisuus	etänä GLOBALG.A.P.-tietoa
26.10.21	Avoin tilaisuus	etänä GRASP-työpaja
24.11.2021	Laatutarha-auditoijat	etänä Ajankohtaista laatujärjestelmistä
19.1.-20.1.22	3 organisaatiota	etänä GRASP-koulutuksen kehittäminen 1,5 pv
24.3.22	Pilottitilat	etänä GRASP-koulutusta
12.4.22	Avoin tilaisuus	etänä GG-GRASP tietoa HEP-hankkeelle
17.11.22	Pilottitilat	etänä GG-IFA 6-koulutusta
24.11.22	Pilottitilat	etänä GRASP2 -koulutusta
30.11.22	Pilottitilat	etänä Biodiversiteetti-lisämoduulin esittelyä

Yritysvalmennukset

pvm	yritysrhmä tai yritys	
27.-30.10.20	Pienryhmä A (3 yritystä)	lähivalmennusta 3 pv
23.11.20 - 16.3.21	Pienryhmä B (3 yritystä)	lähivalmennusta 1,5 pv etävalmennustapahtumia 6 kpl
24.2.21 – 5.7.21	Pienryhmä C (2-3 yritystä)	etävalmennustapahtumia 6 kpl
6.7. 20	Yritys 01	etävalmennustapahtumia 1 kpl
7.7.20-7.6.21	Yritys 02	etävalmennustapahtumia 2 kpl pilottiauditointi & tulkkaukseen auditoinnissa
8.7.20-11.6.21	Yritys 03	etävalmennustapahtumia 6 kpl
13.7.20- 26.8.21	Yritys 04	etävalmennustapahtumia 9 kpl lähivalmennusta 2 pv
15.7.20 – 5.7.22	Yritys 05	etävalmennustapahtumia 8 kpl lähivalmennusta 2 pv pilottiauditointi & tulkkaukseen auditoinnissa
17.7.22 – 4.8.22	Yritys 06	etävalmennustapahtumia 1 kpl lähivalmennusta 1 pv pilottiauditointi & tulkkaukseen auditoinnissa
20.7.20	Yritys 07	etävalmennustapahtumia 5 kpl lähivalmennusta 3 pv pilottiauditointi & tulkkaukseen auditoinnissa
23.7.20-17.6.22	Yritys 08	etävalmennustapahtumia 24 kpl, MRL-pilotointia lähineuvontaa ½ pv yritykselle oma koulutustilaisuus ½ pv
1.12.20 – 18.2.21	Yritys 09	etävalmennustapahtumia 2 kpl
18.3.21 – 20.8.22	Yritys 10	etävalmennustapahtumia 7 kpl lähivalmennusta 2 pv
19.3.21- 8.7.21	Yritys 11	etävalmennustapahtumia 4 kpl lähivalmennusta 1 pv
8.4.21 -12.5.21	Yritys 12	etävalmennustapahtumia 4 kpl
3.5.21 – 27.5.21	Yritys 13	etävalmennustapahtumia 2 kpl lähivalmennusta ½ pv
11.5.21–23.11.22	Yritys 14	etävalmennustapahtumia 2 kpl
5.7.21-6.7.21	Yritys 15	lähivalmennusta 2 pv
7.7.21	Yritys 16	lähivalmennusta ½ pv
7.7.21	Yritys 17	lähivalmennusta ½ pv
14.12.21–9.11.22	Yritys 18	etävalmennustapahtumia 7 kpl lähivalmennusta 1 pv dokumenttien laadintaa 5 pv
21.1.22-10.6.22	Yritys 19	etävalmennustapahtumia 9 kpl lähivalmennusta 1 pv
28.1.21-21.9.22	Yritys 20	etävalmennustapahtumia 5 kpl lähivalmennusta 1 pv
9.2.22-16.6.22	Yritys 21	etävalmennustapahtumia 3 kpl lähivalmennusta 1 pv
3.8.22	Yritys 22	etävalmennustapahtumia 1 kpl
24.8.22	Yritys 23	etävalmennustapahtumia 1 kpl
2.9.22	Yritys 24	etävalmennustapahtumia 1 kpl
23.11.22	Yritys 25	etävalmennustapahtumia 1 kpl
29.12.22	Yritys 26	etävalmennustapahtumia 1 kpl

Huom.: Muutama yritys esiintyy yllä olevassa luettelossa sekä yksittäisenä yrityksenä että osana pienryhmää.

SUORITETUT KURSSIT JA KERÄTYT KURSSITODISTUKSET JA TUTKINNOT

Pvm.	Koulutuksen tai tutkinnon nimi	kurssi- /tutkinto- todistuksia	osallistuja
10.-11.6.20	Bureau Veritas: ISO 9001 laadunhallintajärjestelmän vaatimukset ja sisäinen auditointi	1	Lassheikki Katarina
9.-10.7.20	GLOBALG.A.P.: Online Capacity Building Workshop on the GLOBALG.A.P. Quality Management System Examination: GLOBALG.A.P. Quality Management System and Internal Inspector Training	1	Piirainen Anne
11.-12.8.20	GLOBALG.A.P.: Online Capacity Building Workshop on the GLOBALG.A.P. Quality Management System Examination: GLOBALG.A.P. Quality Management System and Internal Inspector Training	1	Lassheikki Katarina
20.-23.4.21	GLOBALG.A.P.: Online Farm Assurer Workshop F&V Examination: Online Farm Assurer F&V Workshop General Regulations V5.2 Examination: Online Farm Assurer F&V Workshop Control Points and Compliance Criteria V5.2	2	Skogster Hanna
22.2.22	Bureau Veritas: HACCP Järjestelmän rakentaminen	1	Piirainen Anne
22.2.22	Bureau Veritas: HACCP Järjestelmän rakentaminen	1	Skogster Hanna
19.8.22	Exam IFA V6 Plants Part 2: Principles and Criteria	1	Piirainen Anne
4.10.22	GLOBALG.A.P.: Exam IFA V6 Plants Part 1: General Regulations	1	Piirainen Anne
8.12.22	GLOBALG.A.P.: Exam QMS V6 English	1	Piirainen Anne
14.-15.12.22	Bureau Veritas: ISO 9001:2015 Laatu-järjestelmän vaatimukset ja sisäinen auditointi	1	Piirainen Anne
	Yhteensä	11	kpl

LUETTELO HANKKEESSA TUOTETUISTA TUKIMATERIAALISTA

Julkaistu GG-asiakkaan sivuilla	Tukimateriaalin nimi	Sivuja	Stödmaterialets namn	Sidor
kyllä	Elintarviketurvallisuushkien riskinarviointi	6	Livsmedelshot - riskutvärderingsblankett	6
kyllä	Hygieniaperehdytyslomake	5	Introduktion i hygienrutiner- blankett	5
kyllä	Hygieniariskien arviointi	5	Hygien riskutvärdering	5
ei	Hygieniaohjeistus - Eritesiivousohje	2	Introduktion i hygien städrutiner av kroppsvätskor	2
kyllä	Rikkoontuneen lasin tai kovan muovin siivousohje	1	Krossat glas och klar hårdplast - städrutin	1
kyllä	Palautteiden käsittelylomake (asiakaspalautteet)	1	Respons-hantering	1
kyllä	Tuotantopaikan tunnistusjärjestelmä, dokumenttien hallinta ja muistiinpanot	2	Produktionsplatsens identifikationssystem, dokumenthantering och journalföring	2
kyllä	Tuotantopaikkojen riskinarviointilomake-avomaa	4	Produktionsplatsens riskutvärdering-friland	4
kyllä	Veden riskinarviointi-lyhyt versio	4	Vatten riskutvärdering - kort version	4
kyllä	Jäämaseurantaohjelmaan liittyneen tuottajan vuosittainen jäämäriskinarviointi	1	Årlig riskbedömning av rests substanser till restuppföljningsprogrammet	1
kyllä	GGN-muistutus sertifioidulle tilalle	1	GGN-påminnelse åt certifierade företag	1
kyllä	Koulutustapahtuma-lomake	1	Skolningstillfälle-blankett	1
kyllä	Työajan seurantalomake	1	Arbetstidsuppföljning	1
kyllä	Tietosuojalomake ja esimerkki	2	Registerbeskrvning och exempel	2
ei	Maatilayrityksen jätehuoltosuunnitelma	6	Avfallshantering I gårdsverksamheten	6
ei	Ympäristönhoitosuunnitelma	7	Miljöårsplan	7
ei	Takaisinkutsutestaus-malli-lomake (Mock-testi)	1	Återkallestest - modelblankett	1
ei	Epäkohtailmoitukset-ohje ja mallilomake (ruotsinnos vain lomakkeesta)	5	Arbetstagarens reklamationsblankett	1
ei	Työntekijäluettelo-mallilomake	1		
ei	Riskinarviointi ja -hallinta- lomake: Allergiariskit kasvihuonetyössä	4		
kyllä	GGN-muistutus sertifioidulle tilalla	1	GGN-påminnelse åt certifierade företag	1
kyllä	Sopimus jäämaseurantaohjelmaan liittymisestä	1	Avtal om anslutning till restuppföljningsprogram	1
kyllä	Jäämaseurantaohjelmaan liittyneen tuottajan vuosittainen riskinarviointi	1	Årlig riskbedömning av rests substanser av till restuppföljningsprogrammet ansluten...	1
16 kpl 4 kpl	← Valmiita julkaistuja tukimateriaaleja → ← Oikolukemattomia tukimateriaaleja →	39 s 24 s	Färdigställda publicerade stödmateria → Halvfärdiga stödmaterial →	39 s 15 s

JÄÄMÄSEURANTAOHJELMAN SISÄLLYSLUETTELO JA HYVÄKSYMISTODISTUS

Sisällysluettelo

Jäämäseurantaohjelman tarkoitus 2

Hyväksymismenettely ja julkaisu 2

B 1.2 Ohjelman vastuutaho 2

B1.1 ja B 1.3 MRL-vaatimukset ja Jäämäseurantaohjelmaan osallistuvien rekisteritiedot 3

B 1.4 Liittyminen ohjelmaan 3

B 1.5 Ohjelmaan liittyneiden sertifioitavat tuotteet ja pinta-alat 4

B 2.1 Riskinarviointi 4

B 2.2 Riskinarviointimenettely 4

B 2.3 Näytteenottosuunnitelma 7

B 2.4 Käytettävä analyysimenetelmä 8

B 2.5 Vuotuinen seurantasuunnitelma 8

B 3.1 Näytteenotto-ohjeistus 9

B 3.2 Näytteiden rekisteröinti ja jäljitettävyys 9

B 3.3 Näytteenottoajankohta 9

B 4.1 Analysoiva laboratorio ja laboratorion akkreditointi 9

B 4.2 Kohdemaan MRL-arvot ja asiakaskohtaiset, tiukemmat MRL-vaatimukset 9

B 4.3 Tuloksista ilmoittaminen, käsittely ja arkistointi 9

B 4.4 Testaustulosten jäljitettävyys 10

Dokumenttien hallinnointi – ohje 10

Rekisteriseloste 10

Lähteet: 10

OTTEITA VIRALLISESTA GRASP-SOVELTAMISOHJEESTA

GLOBALG.A.P. Risk-Assessment on Social Practice (GRASP)

GRASP Module – Interpretation for Finland

Version 1.3-1-i of June 2020
English Version
Valid from: 12 September 2022

Developed by:
Anne Pirainen/Central Organization for Finnish Horticulture
Kristel Nybondas/Federation of Agricultural Employers MTA
NTWG-Finland
Barbara Lippmann SGS Germany GmbH

GRASP-soveltamisohje on yhteensä 34 sivua pitkä. Soveltamisohjetta voi tiedustella Puutarhaliitosta.

COMPLAINT PROCEDURE		Interpretation for Finland
2	Is there a complaint and suggestion procedure available and implemented in the company through which employees can make a complaint or suggestion?	<p>A complaint and suggestion procedure appropriate to the size of the company exists. The employees are regularly informed about its existence, complaints and suggestions can be made without being penalized and are discussed in meetings between the employees' representative(s) and the management. The procedure</p> <p>The company must have in place and maintain a procedure for making and handling reports of complaints and initiatives/suggestions.</p> <p>Complaints in the workplace can include, for example, reports of harassment in the workplace, dangerous or unsafe work practices, or broken machinery or equipment. Employees have a duty to report any occupational safety hazards they have detected, and the employer has a duty to act.</p> <p>The complaint procedure (for reporting complaints and suggestions) shall be accessible in all employees' languages and/or consider lack of ability to read</p>

— GRASP Module - Interpretation for Finland 5 / 34 —

Control Point	Compliance Criteria	Interpretation for Finland
1	Is there at least one employee or an employees' council to represent the interests of the staff to the management through regular meetings where labour issues are addressed?	<p>Documentation is available which demonstrates that a clearly identified named employees' representative(s) or an employees' council representing the interests of the employees to the management is elected or in exceptional cases nominated by all employees and recognised by the management. The election or nomination takes place in the ongoing year or production period and is communicated to all employees. The employees' representative(s) shall be aware of his/her role and rights and be able to discuss complaints and suggestions with the management. Meetings between employees' representative(s) and the management occur at accurate frequency. The dialogue taking place in such meetings is duly documented.</p> <p>In Finland, companies subject to GRASP assessment comply with generally applicable collective agreements in the rural, horticultural, or commercial industries. The applicable collective agreement depends on the nature of the company's activities, i.e. the company's main sector determines which collective agreement must be applied: Greenhouse and nursery production apply Collective Agreement for Horticulture, all other agricultural sectors and forestry apply Collective Agreements for Rural Industries, and some Farmers' cooperative's central handling units apply Collective Agreement for the Commercial Sector.</p> <p>Collective agreements are complied with as a matter of priority. If there is a clause in the collective agreement that deviates from the legislation, the provisions of the collective agreement are complied with (https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011039). The company complies with the general agreement on the terms of employment in the principal field to which the company has joined or which industry the company's activities represent if the employer is not organized i.e., a member of any employers' organization. The collective agreement to be complied with is mentioned in the employment contracts and in the GRASP self-declaration. Only an organized employer can adopt certain local agreement procedures related to employment conditions. (See ANNEX 2 section Local Agreements).</p> <p>For GRASP compliance, in addition to the local law, the farm shall have a representative or a form of representation when the farm has more than 1 employee (employee concept is defined in section 9.2 of the GRASP General Rules). Any producer with minimum of 1 employee shall have a form of employees' representation that can be applied to meet the GRASP requirements as</p>

Module - Interpretation for Finland 5 / 34 —

Control Point	Compliance Criteria	Interpretation for Finland
1	Is there at least one employee or an employees' council to represent the interests of the staff to the management through regular meetings where labour issues are addressed?	<p>Documentation is available which demonstrates that a clearly identified named employees' representative(s) or an employees' council representing the interests of the employees to the management is elected or in exceptional cases nominated by all employees and recognised by the management. The election or nomination takes place in the ongoing year or production period and is communicated to all employees. The employees' representative(s) shall be aware of his/her role and rights and be able to discuss complaints and suggestions with the management. Meetings between employees' representative(s) and the management occur at accurate frequency. The dialogue taking place in such meetings is duly documented.</p> <p>In Finland, companies subject to GRASP assessment comply with generally applicable collective agreements in the rural, horticultural, or commercial industries. The applicable collective agreement depends on the nature of the company's activities, i.e. the company's main sector determines which collective agreement must be applied: Greenhouse and nursery production apply Collective Agreement for Horticulture, all other agricultural sectors and forestry apply Collective Agreements for Rural Industries, and some Farmers' cooperative's central handling units apply Collective Agreement for the Commercial Sector.</p> <p>Collective agreements are complied with as a matter of priority. If there is a clause in the collective agreement that deviates from the legislation, the provisions of the collective agreement are complied with (https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011039). The company complies with the general agreement on the terms of employment in the principal field to which the company has joined or which industry the company's activities represent if the employer is not organized i.e., a member of any employers' organization. The collective agreement to be complied with is mentioned in the employment contracts and in the GRASP self-declaration. Only an organized employer can adopt certain local agreement procedures related to employment conditions. (See ANNEX 2 section Local Agreements).</p> <p>For GRASP compliance, in addition to the local law, the farm shall have a representative or a form of representation when the farm has more than 1 employee (employee concept is defined in section 9.2 of the GRASP General Rules). Any producer with minimum of 1 employee shall have a form of employees' representation that can be applied to meet the GRASP requirements as</p>

— GRASP Module - Interpretation for Finland 3 / 34 —

 LUETTELO HANKKEESSA HANKITUT KÄÄNNÖKSET

Ostopalveluna hankitut käännökset

IFA (Integrated Farm Assurance) v. 6.0	englanti => suomi ja ruotsi	Translated.com
IFA säännöt	englanti => suomi ja ruotsi	Translated.com
IFA sanasto	englanti => ruotsi	Translated.com
IFA Guidelines	englanti => ruotsi	Translated.com
GRASP v. 2.0	englanti => suomi ja ruotsi	Translated.com
GRASP säännöt	englanti => suomi ja ruotsi	Translated.com
GRASP sanasto	englanti => suomi ja ruotsi	Translated.com
Jäämäseurantaohjelma ja näytteenotto-ohjeistukset	suomi => englanti	DeLingua
GLOBALG.A.P. standardiversio 5.2.	suomi (englanti) => ruotsi	SLC, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf

Hanketyöntekijöiden tekemät käännökset

IFA 6 sanasto	englanti => suomi	Piirainen Anne
IFA 6 Guidelines	englanti => suomi	Piirainen Anne
Biodiversiteetti lisäosa	englanti => suomi	Piirainen Anne
Tukimateriaalit, oikoluku ja taitto	suomi => ruotsi	Lassheikki Katarina
Tukimateriaalien pikakäännökset	suomi => ruotsi	Piirainen Anne
MRL dokumentteja jäämäseurantaohjelman laadintaan	englanti => suomi	Piirainen Anne & Skogster Hanna

LUETTELO HANKKEESSA TUOTETUISTA TIEDOTTEISTA

Muoto / kanava(t)	julkaisu pvm.	Tiedotteen otsikko
Yleistiedote/ E-pressi www.puutarhaliitto.fi	2020-04-07	GLOBALG.A.P. kasvistuottajille Suomeen Jatkojuttuina syntyivät: <ul style="list-style-type: none"> MaasTul 9.4.2020: kirj. Ala-Siurua Maija: Laatu järjestelmällä kasviksille avautuisi vientimarkkinoita PTY jäsentiedote 2: 8.5.2020: kirj Söderström Merja: GLOBALG.A.P. kasvistuottajille Suomeen
Yleistiedote/ E-pressi www.puutarhaliitto.fi	2020-05-13	Tule mukaan vaikuttamaan Suomen GLOBALG.A.P:n sisältöön
Sidosryhmätiedote/ sähköpostijakelu www.puutarhaliitto.fi	2020-05-04	Vaikuta GLOBALG.A.P.in soveltamiseen Suomessa – liity KATTRYn jäseneksi Bli medlem i KATTRY och inverka på GLOBALG.A.P. tillämpningen i Finland
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote / www.puutarhaliitto.fi	202-05-10	Tule mukaan pilottitilaksi! Kom med som pilotföretag!
Hanke-esite www.puutarhaliitto.fi	2020-05-11	GLOBALG.A.P. tehokkaasti käyttöön! -esite Tag GLOBALG.A.P. effektivt i bruk! -flyer
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote/ postiviidakko joukkolähetys www.puutarhaliitto.fi	2020-05-12	Haemme GLOBALG.A.P. pilottitiloja Vi söker GLOBALG.A.P. pilotföretag
Sidosryhmätiedote/ sähköpostijakelu	2020-05-12 2020-05-13	KATTRY kutsukirje Bli medlem i KATTRY Jatkojuttuna syntyi: <ul style="list-style-type: none"> SLC: 22.5.2020: kirj. Colliander-Nyman Nina: Kom med och påverka GLOBALG.A.P. -certifieringen
Yleistiedote / Lehtijuttu/ Puutarha ja kauppa -lehti	2020-05-20	Miten on Piirainen Anne (infoa GLOBALG.A.P. hankkeesta)
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote/ www.puutarhaliitto.fi	2020-05-25	GLOBALG.A.P. etäsertifiointi on nyt käytettävissä – covid 19
GG-yleisinfoa esitelmän muodossa www.puutarhaliitto.fi	2021-04-08	GLOBALG.A.P. -tietoa, Anne Piiraisen esitelmäkalvot verkossa
Yleistiedote / Lehtijuttu/ Puutarha ja kauppa -lehti,	2021-05 nro 9	Laatujärjestelmät – vaikea valintako?
Yleistiedote/ E-pressi www.puutarhaliitto.fi	2021-06-09	GLOBALG.A.P. -laatujärjestelmä edistämään kasvien tuotannon laatua
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote/ www.puutarhaliitto.fi	2021-06-14	GLOBALG.A.P. uudistuu GLOBALG.A.P. förnyas
Sidosryhmätiedote/ www.puutarhaliitto.fi	2022-02-08	GG-hankkeen valmennus tuotti tuloksia Coachingen inom GG-projektet har gett resultat
Sidosryhmätiedote/ Ruokaketjun uutiskirje	2022-02-15	GG otettu tehokkaasti käyttöön
Viljelijätiedote/ postiviidakko suppea joukkolähetys	2022-02-16	Tervetuloa mukaan GRASP-viljelijäkoulutukseen – Välkommen med på GRASP utbildning (på finska)
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote/ postiviidakko joukkolähetys www.puutarhaliitto.fi	2022-04-01	Kutsu – Inbjudan GLOBALG.A.P. ja GRASP infoon
Viljelijätiedote/ sähköpostijakelu www.puutarhaliitto.fi	2022-06-22 2022-08-09	Puutarhaliiton jäämäseurantaohjelma -tiedote Puutarhaliittos restuppföljningsprogram infoblad & Korjaus / Rättelse
Viljelijätiedote/ sähköpostijakelu www.puutarhaliitto.fi	2022-08-09	Tärkeää GRASP -tietoa Viktig GRASP information
Sidosryhmä- ja viljelijätiedote/ www.puutarhaliitto.fi	2022-09-06	GLOBALG.A.P. -standardi uudistuu GLOBALG.A.P. -standarden förnyas
Yhteensä: 13 kpl sidosryhmä ja/tai viljelijätiedotetta (ml. ruokaviraston uutiskirjeet 5 kpl yleistiedotetta (ml. lehtijutut ja lehdistötiedotteet) 1 kpl hanke-esitettä 1 julkinen GG-verkkosivu ja 1 GG-asiakkaiden verkkosivu GG-yleisinfoa esityksen muodossa (ladattavissa verkkosivulta)		